

родъ, гърцитѣ. Различната първоначална народна вѣра на българитѣ съ съсѣднитѣ балкански народи твърдѣ много помогнала, за да се развие българската държава на национална основа и самостоятелна почва. Българитѣ първоначално считали близкитѣ и интимни сношения съ съсѣднитѣ народи, а особено съ византийцитѣ, врѣдителни за политичната имъ самостоятелность, а пъкъ приимането на християнството за прѣдателство и покорение на Византия¹¹⁰. Послѣдниятъ възгледъ отъ държавно-политична гледна точка не билъ неоснователенъ въ тогавашната религиозна епоха, когато народитѣ се различавали и групирани не възъ основа на народността, но на вѣрата. Ако при все това християнството нѣмало особени лоши и съсипателни послѣдствия за българската държава и народность, това се дължи на щастливото обстоятелство, че заедно съ него се въвела въ България и словѣнската писменость, която твърдѣ много помогнала още повече да се събуди националното съзнание на българитѣ и да се развива самостоятелно българската култура¹¹¹. Българскиятъ и византийскиятъ народъ, като прѣдставители на двѣ отдѣлни култури и на противоположни политични стремежи, се намирали въ постоянни борби, които се изразявали въ чести войни. Антагонизмътъ между българи и гърци получилъ най-ясния и най-добрия си изразъ въ войната между Самуиловата българска държава и Византия. Въ тази война се борили за животъ и смъртъ не двѣ държави, но двѣ народности, чиято борба не била за териториални завладѣвания, но за национално съществуване и прѣобладаване. Въ тази въ основата си национална война дѣйствително българскиятъ народъ билъ побѣденъ, но българскиятъ

¹¹⁰ Theoph. I, 668, 669.

„ Cedr. II, 153.

„ Theoph. Bulg. Arch. V, 193.

¹¹¹ Черноризецъ храбръ „о писменехъ“.